

ЛІТЕРАТУРА

1. *Богініч О. Л.* Оздоровчу ідеологію в життя малят / *О. Л. Богініч* // Дошкільне виховання. — К. : Світич, 2006. — № 7.
2. *Гончаренко С.* Український педагогічний словник / *С. Гончаренко*. — К. : Либідь, 1997. — 376 с.
3. *Денисенко Н.* Оздоровчі технології в освітній процес / *Н. Денисенко* // Дошкільне виховання. — К. : Світич, 2009. — № 11.
4. Дошкільна педагогіка / за ред. *В. І. Ядешко і Ф. А. Сохіна*. — К. : Вища школа, 1981. — 366 с.
5. Історія української педагогіки / за ред. *М. Г. Стельмаховича*. — К., 1999. — 356 с.
6. История педагогики : учеб. пособ. для студентов пед. институтов / под ред. *М. Ф. Шабаровой*. — М. : Просвещение, 1981. — 367 с.
7. Концепція Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 р. // Дошкільне виховання. — К. : Світич, 2010. — № 9.
8. Концепція розвитку дошкільної освіти на 2010–2016 рр. (проект) // Дошкільне виховання. — К. : Світич, 2010. — № 2.
9. *Малятко : програма виховання дітей дошкільного віку* / наук. кер. автор. кол. *З. П. Плохій*. — К., 1999. — 286 с.
10. *Малятко : програма виховання дітей дошкільного віку* / наук. кер. автор. кол. *З. П. Плохій*. — К., 1991. — 193 с.
11. *Новий довідник: Історія України*. — К. : ТОВ «Казка», 2006. — 736 с.
12. *Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ* / упоряд.: *Т. Т. Чала*. — Х. : Вид. група «Основа», 2007. — 528 с.
13. *Поніманська Т. І.* Дошкільна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / *Т. І. Поніманська*. — К. : Академвидав, 2004. — 456 с. — (Альмаматер).
14. *Програма виховання в дитячому садку*. — К. : Радянська школа, 1962.
15. *Програма виховання в дитячому садку*. — К. : Радянська школа, 1971.
16. *Программа обучения и воспитания в подготовительной группе детского сада*. — К. : Радянська школа, 1985.
17. *Програма «Дитина» — орієнтовний зміст виховання і навчання дітей 3–7 років у дитячих закладах*. — К. : Знання, 1993. — 113 с.
18. *Програма виховання і навчання дітей від 3 до 7 — «Дитина»*. — 2-ге вид., допрац., доповн. — К. : Богдана, 2003. — 327 с.
19. *Типовая программа воспитания и обучения в детском саду* / под ред. *Р. А. Курбатовой, Н. Н. Поддьякова*. — М. : Просвещение, 1984.
20. *Філософський енциклопедичний словник* / за ред. *В. І. Шинкарука*. — К. : Абрис, 2002. — 742 с.

Статья освещает условия становления и развития разных типов дошкольных учебных учреждений в Украине в период, охватывающий 1950-е — нач. XXI века.

Ключевые слова: становление, развитие, типы дошкольных учебных учреждений, условия.

The article deals with the conditions of formation and development of various types of preschool education in Ukraine during the 50 years of the 20th century — the beginning of the 21st century.

Key words: formation, development, types of pre-schools, conditions.

Венгловська О. А.,

аспірант кафедри педагогіки, психології дошкільної освіти та родинного виховання
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

РОЗВИТОК МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА КИЇВЩИНІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ ст.)

У статті розглядається процес розвитку мережі закладів дошкільної освіти на Київщині (друга пол. ХХ ст.). У результаті дослідження з'ясовано, що мережу дошкільних закладів в різні періоди складала такі типи дошкільних навчальних закладів: державні, відомчі, різні за профілем освітньої діяльності та часом перебування в них дітей.

Ключові слова: мережа, дитячий садок, ясла-садок, відомчі дошкільні заклади, об'єднані дошкільні дитячі установи (ясла-садок), навчально-виховний комплекс «школа — дитячий садок».

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних напрямів на сучасному етапі модернізації дошкільної освіти є проблема розширення та якості мережі різних типів закладів для дітей дошкільного віку.

Ці завдання спрямовані на вирішення ситуації, яка склалась в Україні наприкінці ХХ ст.: економічна нестабільність, скорочення народжуваності дітей, що призвели до зменшення кількості закладів дошкільної освіти. Наслідком цього стала відсутність дитячих садків як у сільській місцевості, так і в м. Києві.

Тож проектуючи шляхи і способи розв'язання даної проблеми варто вивчити історичний досвід якісного і кількісного розвитку мережі закладів дошкільної освіти 50–80-х рр. ХХ ст.

Аналіз чинників та умов позитивної динаміки може сприяти виробленню рекомендацій щодо оновлення мережі дошкільних навчальних закладів у сучасних умовах України.

Аналіз досліджень. Історіографічний пошук показав, що на різних етапах реформування освіти питанню розвитку мережі навчальних закладів для дітей, чинників їх розвитку, педагогічні та організаційні умови їх функціонування відображено у працях Н. Антонєць, Л. Березівської, Н. Дічек, Г. Іванюк, Н. Побірченко, О. Сухомлинської.

Проблема розвитку мережі закладів дошкільної освіти у різних регіонах України на різних історико-педагогічних етапах була предметом дослідження О. Бондар, З. Нагачевської, С. Попиченко, С. Дітковської, І. Улюкаєвої; управлінський аспект розвитку дошкільної освіти висвітлено у дослідженні Л. Пісоцької.

Дошкільна освіта на різних етапах свого розвитку проходила процес реформування. У дослідженнях Л. Пісоцької виокремлено періоди розвитку суспільного дошкільного виховання в Україні. Для розкриття змісту даної статті ми зупинимось на трьох періодах: відродження системи дошкільного виховання (50–60-ті рр. ХХ ст.); періоді активного створення навчально-матеріальної бази системи суспільного дошкільного виховання (1970–80-ті рр.), кризовий стан та занепад суспільного дошкільного виховання (1990-ті рр.).

На кожному із зазначених періодів зазнавала кількісних і якісних змін мережа закладів дошкільної освіти.

Мета статті — на основі аналізу історико-педагогічних та архівних джерел висвітлити тенденції розвитку мережі закладів для дошкільної освіти на Київщині у другій пол. ХХ ст. та виявити ті чинники, які можуть позитивно впливати на її розвиток сьогодні.

Питання щодо розвитку мережі закладів дошкільної освіти на Київщині у II половині ХХ ст. не достатньо представлено в наукових джерелах, тому вважаємо за необхідне приділити увагу означеним аспектам з метою виявлення перспективних шляхів розвитку дошкільної освіти Київщини на сучасному етапі.

Основний виклад матеріалу. Розвиток мережі дошкільних навчальних закладів як педагогічна проблема — недостатньо досліджена.

У словнику української мови дефініція «мережа» означає сукупність розташованих на певній території однорідних закладів, підприємств, установ» [6, 447]. У нашому випадку це мережа закладів дошкільної освіти у м. Києві та Київській області.

Соціально-економічний чинник у 50-х роках ХХ ст. був визначальним щодо пріоритетів розвитку системи освіти й дошкільної зокрема. Державне замовлення на дошкільну освіту зумовлювалось потребою в робочій силі батьків, які працювали на відбудованих після війни фабриках та заводах, колгоспах і радгоспах. Цей період сприяв відродженню системи дошкільного виховання.

У 1950-х рр. Київська область містила 35 районів. Упродовж 1960–80-х років межі області як розширювались, так і звужувались. На кінець 1980-х рр. у процесі об'єднання районів Київська область нараховувала 25 районів. Такі зміни впливали і на розвиток мережі дошкільних закладів [1, 1–25].

Мережу дошкільних навчальних закладів Київщини складала переважно двох типів: дитячих садків та ясел-садків, засновниками яких були відділи народної освіти або інші відомства й організації (відомчі). Фінансування дитячих садків відбувалось за рахунок держави або підприємств, у віданні яких вони знаходились.

Головним етапом реформи дошкільної освіти стало прийняття у 1958 р. Закону Верховної Ради СРСР «Про зміцнення зв'язку школи з життям та про подальший розвиток системи народної освіти в СРСР». Закон стосувався реформування всієї системи освіти, змін зазнала й дошкільна освіта. Відразу після прийняття Закону ЦК КПРС та Радою Міністрів СРСР та ЦК КПУ і Радою Міністрів УРСР було прийнято низку Постанов, що передбачали якісні та кількісні зміни всієї системи дошкільної освіти. Так, 21 травня 1959 р. ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР прийняли Постанову «Про заходи з подальшого розвитку виховання і медичного обслуговування дітей дошкільного віку». В Українській республіці аналогічну Постанову було прийнято ЦК КПУ і Радою Міністрів УРСР 19 червня 1959 р. Постановами планувалося збільшення асигнувань на будівництво дошкільних закладів, розширення мережі та контингентів дітей, покращення матеріально-технічного забезпечення, підвищення якості виховної роботи з дітьми дошкільного віку.

Робота Київського обласного (сільського) та Київського міського відділів освіти в 1960-х рр. щодо розвитку мережі дошкільних закладів здійснювалася відповідно до основних положень зазначених Постанов.

У досліджуваний період, а саме у 60–80-х рр. ХХ ст., спостерігалась позитивна динаміка в розвитку мережі дитячих садків та чисельності у них дітей. За даними Центрального державного архіву вищих органів влади та Управління України у м. Києві функціонували дитячі садки Міністерства освіти України, відомчі та санаторні заклади. Для задоволення потреб держави у жінках-робітницях у закладах організувались вечірні групи та групи з цілодобовим перебуванням дітей. Динаміку розвитку мережі дитячих садків м. Києва та чисельність у них дітей подано у *табл. 1*.

Таблиця 1

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ МЕРЕЖІ ДИТЯЧИХ САДКІВ М. КИЄВА ТА ЧИСЕЛЬНІСТЬ У НИХ ДІТЕЙ

Роки	Дитячі садки Міністерства освіти		Дитячі садки інших відомств		Залізничні дитячі садки		Всього	
	Кількість д/с	Кількість дітей	Кількість д/с	Кількість дітей	Кількість д/с	Кількість дітей	Кількість д/с	Кількість дітей
1950	61	5375	59	4355	11	750	131	10 480
1951	67	6204	62	5029	10	423	139	11 956
1952	71	6779	64	5518	10	798	145	13 095
1953	73	7400	69	6127	10	840	152	14 367
1954	89	8069	71	7946	13	900	173	16 915
1955	99	9098	82	6794	13	1000	194	16 892
1956	112	10 151	83	6844	13	1000	208	18 980
1957	137	11 500	80	7900	14	1100	231	20 500
1958	149	13 058	85	9217	14	1200	248	23 475
1959	170	15 333	92	9592	15	1300	277	26 225
1960	193	17 305	112	12 240	У тому числі Пд.-зах. залізниці		305	29 545
1961	213	21 437	118	13 453	-//-		331	34 880

У Київській області мережа дитячих садків складала 163 установи з чисельністю дітей 7182 особи, із них: 83 дитячих садки знаходились у віданні відділів народної освіти і нараховували 3998 дітей [5, арк. 60].

Як видно з поданої таблиці та представлених даних, про позитивну динаміку розвитку мережі дитячих садків свідчить щорічне зростання кількості дитячих садків. Однак навіть такі позитивні зміни не задовольняли потреби у нових дитячих садках. Значна кількість заяв, що надходили від матерів, залишалася без відповіді. Тому зусилля держави спрямовувались на подальше будівництво та відкриття дитячих садків.

Отже, до позитивних моментів розвитку мережі дошкільних закладів Київщини у 1950-х рр. можна віднести такі аспекти, як: розроблення нормативного забезпечення, що регулювало політику в напрямку будівництва нових дитячих садків та вивільнення приміщень, що використовувались не за призначенням.

Незважаючи на збільшення будівництва закладів для дітей дошкільного віку, нестача місць у них для тих, хто їх потребував, була досить відчутною.

Очевидні зрушення у вирішенні означених проблем спричинило функціонування об'єднаної дитячої установи (ясла-садок), про що було зазначено у відповідному Положенні, що було затверджено Постановою Ради Міністрів УРСР за № 1132 від 11 липня 1960 р.

У положенні зазначалось: «Ясла-садок є державною установою громадського виховання дітей віком від двох місяців до семи років, здійснює завдання зі всебічного розвитку дітей, відповідає завданням наступного виховання дітей у школі, сприяє участі жінок-матерів у виробничому та громадсько-політичному житті країни» [7, арк. 5].

Станом на 01 січня 1961 р. у м. Києві налічувалось 313 дитячих садків та ясел-садків, загальною чисельністю 32 149 дітей [4, арк. 127].

Крім того, в Київській області повільно відбувалось розширення мережі таких установ. Це було пов'язано із тим, що приміщення, у яких функціонували садки, не були призначені для нового типу установи, а будівництво нових приміщень проходило досить повільно.

Відставання темпів відкриття подібних установ було пов'язане із недостатнім фінансуванням, яке здійснювалось за залишковим принципом, полягало у завищених планах і темпах будівництва об'єднаних дитячих установ, у результаті чого на перший план виходили не якісні, а кількісні показники.

У літній період дитячі садки переходили на оздоровчий період, організовували свою роботу літні майданчики. Деякі дитячі садочки м. Києва на літній період від'їжджали з дітьми за місто. За даними архівних документів у весняно-літньо-осінній сезон 1960 р. у м. Києві функціонувало 11 дитячих майданчиків, які організовувалися за підтримки відділів народної освіти, в них дітей до 3-х років було 28 осіб, від 3-х до 7-ми років 82 особи. Можливість оздоровлювати дітей за межами міста мали відомчі дитячі садки. Крім того діяли літні майданчики, які утримувалися за рахунок організації таких, у м. Києві було 10 з чисельністю 140 дітей віком від 3-х до 7-ми років [10, арк. 8].

У руслі реалізації рішення щодо організації об'єднаних дитячих установ у 1963 р. було прийняте «Положення про дитячі дошкільні заклади у колгоспах Української РСР», фактично зміст даного положення був подібний до «Положення про об'єднану дошкільну дитячу установу (ясла-садок)» і розширював можливості охоплення дошкільною освітою дітей в сільській місцевості. Даним Положенням Рада Міністрів Української РСР зобов'язувала виконавчі комітети обласних і районних Рад депутатів трудящих «розглянути питання щодо розгортання сітки дошкільних закладів та забезпечити у кожному колгоспі і радгоспі відкриття ясел-садків для охоплення ними всіх дітей працюючих матерів» [3, 25].

Для підвищення якості роботи дошкільних установ в колгоспах Київської області у 1960-х роках організовувались громадські огляди роботи дитячих дошкільних установ. Результати таких оглядів давали підстави для аналізу розвитку мережі дошкільних установ. Так, за результатами огляду 1961 р. комісією було встановлено, що у Київській області створено всі умови для розгортання мережі колгоспних дошкільних установ, однак таких установ було небагато. Причиною повільного розгортання колгоспних дитячих садків була здебільшого низька зацікавленість місцевих відділів освіти у стані дитячих установ у колгоспах [8, 43–46].

Спираючись на архівні матеріали, можемо зробити висновок про те, що розширення мережі дошкільних закладів в Українській РСР, в тому числі й Київщині, відбувалось за рахунок створення нового типу дошкільного закладу ясла-садок.

Нові соціально-економічні умови, суттєвий сплеск розвитку наукового прогресу в 1970-х роках вплинули на суспільно-педагогічне виховання. У лютому 1974 р. вийшла Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про стан і заходи по забезпеченню виконання плану будівництва дитячих дошкільних закладів в УРСР», що вказувала на недостатній рівень розвитку мережі, матеріальної бази дошкільних закладів, розкривалися недоліки в організації навчально-виховної роботи у підготовці дітей до навчання у школі [10, с. 166]. Тому першочерговим завданням, що поставало перед Міністерством освіти, обласними й міськими відділами освіти, була ліквідація вказаних недоліків і підвищення рівня дошкільної освіти.

У руслі реалізації Постанови міські та обласні відділи народної освіти провели певну роботу щодо розширення сітки дитячих садків, зміцнення їх матеріально-технічної бази.

У звітах Київського обласного відділу освіти щодо роботи дошкільних установ області знаходимо такі дані. На 01.01.1971 р. в області працювало 399 дошкільних закладів, які розраховані на 36 220 місць, в тому числі: дошкільних закладів Міністерства освіти УРСР налічується 128 з контингентом дітей 15 359 осіб. Дитячих садків, які організовано за рахунок підприємств, організацій і радгоспів — 212 закладів на 18 835 місць.

Актуальними для області була організація сезонних дитячих садків, що давало можливість матерям виконувати роботу на полях. У 1970 р. таких садків працювало 600, що були розраховані на 25 тис. дитячих місць [2, арк. 74].

Як засвідчують архівні розвідки, у період із 1965 по 1970 р. мережа дошкільних закладів в області збільшилась на 118 установ, а дитячі контингенти зросли на 10 055 дітей. У цей же період Київська область збагатилась на 200 дошкільних закладів.

Загалом таку увагу з боку держави до розвитку мережі дошкільних закладів можна віднести до позитивних моментів. Проте, як свідчать документи, діюча мережа не в достатній мірі задовольняла потреби населення області дошкільних закладах. Мали місце випадки, коли спеціально збудовані приміщення для дитячих садків використовувалися не за призначенням [2, арк. 75–76].

Реформування освіти у 80-х роках ХХ ст. вплинуло і на розвиток мережі дошкільних закладів. Для проведення освітньої реформи розроблялися нові документи, що регулювали освітню діяльність у всіх ланках.

У низці постанов варто виокремити Постанову від 10 квітня 1984 р. «Про основні напрями реформи загальноосвітньої і професійної школи», в якій було проголошено основні напрями реформи. У даній постанові проголошувався поступовий перехід на навчання з шести років.

Новий етап у розвитку мережі дошкільних закладів розпочався у 1984 році у зв'язку із реформуванням системи освіти в СРСР і в УРСР. Визначальною у реалізації поставлених завдань стала Постанова від 19 травня 1984 р. «Про дальше поліпшення суспільного дошкільного виховання і підготовку дітей до

школи». Положенням визначалось створення навчально-виховних комплексів «школа — дитячий садок», акцентувалась увага на дотриманні планів будівництва дитячих дошкільних закладів [9, 122].

На початок 90-х років у Києві та області було створено оптимальну мережу дошкільних закладів. У 1996 р. у Києві нараховувалось 733 заклади, в 1999 р. — 703. Зниження кількості дошкільних навчальних закладів свідчило про загальну економічну реструктуризацію держави. Знизилась потреба в існуванні відомчих закладів та спостерігалось закриття їх у сільській місцевості.

Однак аналіз суспільного дошкільного виховання цього періоду набуває якісно нових змін. Якщо в кількісному співвідношенні мережа втрачає, то в змістовому аспекті набуває ознак позитивних змін, що пов'язані з процесами гуманізації змісту дошкільної освіти, наближення їх до потреб дитини. Однією з визначальних рис мережі цього етапу розвитку дошкільних навчальних закладів є варіативність, яка надає батькам та дітям варіанти освітніх послуг залежно від потреб і можливостей.

Відхід від уніфікації закладів дошкільної освіти до варіативності простежується в мережі та затверджується і в низці документів, а саме: Законі України «Про освіту» (1991), Державній національній програмі «Освіта» («Україна ХХІ століття») (1992), концепції національного виховання (1994). У даних документах форми отримання дошкільної освіти розширювались, визначалось, що дошкільне виховання здійснюється і в сім'ї, і в дошкільних навчальних закладах. Варіативність мережі була представлена такими типами дошкільних навчальних закладів, як заклади різної форми власності, змістом, профілем роботи, зокрема дитячі садки художньо-естетичного, фізкультурно-оздоровчого, гуманітарного спрямування, спеціалізовані дитячі садки, санаторні дошкільні заклади. Така варіативність закладів дає можливість батькам обирати заклад з урахуванням особистих здібностей, психічного та фізичного здоров'я дитини.

На підставі аналізу архівних матеріалів, статистичних збірників, доповідних записок, Постанов визначено, що розвиток мережі дошкільних закладів залежить від запитів держави на освіту, впливу соціально-економічних чинників. У період 1950–80-х рр. мережа закладів дошкільної освіти Києва і Київщини зростала, що було зумовлено потребою суспільства і запитамі сімей, які працювали на виробництві.

На початку 1990-х рр. мережа закладів дошкільної освіти знижується, натомість відкриваються можливості для якісного розвитку дошкільної освіти, що полягає у розробленні законодавчих документів, програмно-методичного забезпечення на засадах гуманізації та національного виховання дітей дошкільного віку.

Позиції, висвітлені в статті, не вичерпують усього кола проблем. Перспективним напрямком дослідження є історико-педагогічні дослідження змісту дошкільної освіти в Українській державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Відомості Верховної Ради УРСР. — 1988. — № 48, 29 листопада. — С. 1–25.
2. Довідки та інформації про роботу дитячих дошкільних установ області за 1971 р. // Державний архів Київської області. — Ф. 144, оп. 9, спр. 1319, арк. 74–76.
3. Довідник завідуючого дошкільним закладом. — К.: Радянська школа, 1970. — С. 25.
4. Зведений звіт Міністерства освіти УРСР про дитячі садки та ясла садки за 1960 р. // Центральний державний архів вищих органів влади та Управління України — Ф. 166, оп. 15, спр. 2740, арк. 127.
5. Квартальні і піврічні звіти за 1952 рік // Центральний державний архів вищих органів влади та управління. — Ф. 166, оп. 15, спр. 1116, арк. 60
6. *Кунь З. Й.* Універсальний словник української мови / З. Й. Кунь. — Тернопіль: Богдан, 2005. — 848 с. — С. 447.
7. Положення про об'єднану дошкільну дитячу установу (ясла-садок) // Центральний державний архів вищих органів влади та Управління України — Ф. 166, оп. 15, спр. 2981 (Положення, затвержені Міністерством освіти УРСР про дошкільні установи за 1960 р.), арк. 5.
8. Про підсумки громадського огляду роботи дитячих дошкільних закладів у колгоспах республіки // Дошкільне виховання. — № 9. — 1961. — С. 43–46.
9. *Улюкаєва І. Г.* Історія суспільного дошкільного виховання в Україні: навч. посіб. — 2-е вид., доп. / І. Г. Улюкаєва. — Бердянськ, 2007. — 172 с.
10. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. — Ф. 166, оп. 15, спр. 2742, арк. 8.

В статье рассматривается процесс развития сети учреждений дошкольного образования в Киевской области (вторая пол. XX в.). Исследования показали, что сеть дошкольных заведений в опеределенные периоды составляли разные типы детских садов: государственные, ведомственные, профильные сады, различные по продолжительности пребывания в них детей.

Ключевые слова: сеть, детский сад, ведомственные дошкольные заведения, объединенные детские заведения (ясла-сад), образовательно-воспитательный комплекс «школа — детский сад».

This article shows the development of the network of preschool education in Kyiv region (the second half of the twentieth century). Found that pre-school network in different periods were different types of preschool education, which can be conventionally classified into institutions that vary by form of ownership, purpose, type of work, time children stay in them.

Key words: network, kindergarten, nursery, departmental preschool institutions, integrated pre-school children's institution (nursery-kindergarten), the educational complex "school — kindergarten".

Віцюк А. А.,

аспірантка кафедри української мови та методики навчання
Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ОРФОГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті висвітлено основні класифікації методів навчання української мови, а також розглянуто комп'ютерно орієнтовані методи навчання орфографії, використання яких сприяє ефективному формуванню правописної грамотності студентів-першокурсників філологічного профілю.

Ключові слова: метод, комп'ютерно орієнтовані методи, орфографічна компетенція, правопис.

Мовна освіта в Україні спрямована на виховання людини, яка вільно володіє літературною мовою, точно формулює думку і грамотно висловлює її в усній формі та на письмі. Основними проблемами практики навчання української мови студентів-першокурсників філологічного профілю є низький рівень теоретичних знань з сучасної української літературної мови загалом та правопису зокрема, а також недостатня сформованість практичних умінь і навичок. Важливе значення для формування та підвищення рівня орфографічних умінь і навичок студентів першого курсу ВНЗ має використання ефективних методів навчання, в тому числі й комп'ютерно орієнтованих. Саме тому **актуальним** є питання застосування комп'ютерно орієнтованих методів навчання у формуванні правописної грамотності студентів-першокурсників філологічних спеціальностей. **Мета статті** полягає в аналізі та теоретичному обґрунтуванні методики навчання орфографії студентів-першокурсників філологічного профілю за допомогою комп'ютерно орієнтованих методів.

Навчання як діяльність викладачів і студентів має свої методи. Поняття «метод» (від *грец.* meta — шлях до мети і odos — слідкувати) передбачає упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності вчителів і учнів, спрямовані на розв'язання навчально-виховних завдань. У дидактиці метод навчання — це певний спосіб цілеспрямованої реалізації процесу навчання, досягнення поставленої мети. Правильний підбір методів відповідно до мети й змісту навчання, вікових особливостей учнів сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей, озброєнню їх уміннями й навичками використовувати здобуті знання на практиці, готує учнів до самостійного набуття знань, формує їхній світогляд [1, 206].

У вищій школі традиційно метод навчання визначають як спосіб взаємозалежної і взаємозумовленої діяльності педагога і студентів, спрямованої на реалізацію цілей навчання, або як систему цілеспрямованих дій педагога, які організують пізнавальну й практичну діяльність студентів і забезпечують розв'язання завдань навчання. Уже в самому визначенні методу закладено бінарний підхід до його трактування (М. І. Махмутов, М. М. Левіна, Т. І. Шамова), що полягає в єдності методів викладання і методів учіння. Однак таке визначення залишається все-таки абстрактним, воно дає уявлення тільки про загальну модель діяльності: педагог розповідає — студент слухає, осмислює, запам'ятовує (пояснення); педагог запитує — студенти відповідають (бесіда). Такий підхід не розкриває специфіки діяльності, способу керівництва, а головне — характеру процесів оволодіння знаннями і розвитком. Щоб розкрити поняття методу докладніше, потрібно розглянути його на рівні прийомів — конкретних способів організації діяльності студента. Тоді метод навчання, як і метод виховання, стає «інструментом дотику до особистості» (А. С. Макаренко), способом спонукання й регулювання розвивальної діяльності тих, кого навчають. Дослідники нараховують до 50 різних методів навчання: розповідь, бесіда, робота над джерелами, демонстрація, вправи, самостійна робота, навчальна гра, диспут та ін. Але кожен метод у конкретних обставинах реалізується у своєрідних поєднаннях декількох прийомів. Наприклад, метод розповіді, залежно від цільового призначення і прийомів, які його реалізують, може втілюватися в описі, оповіданні, поясненні, доведенні, міркуванні, елементах драматизації. Бесіда може мати характер відтворення або евристичного пошуку [5, 185].